

[Qaraba bhran, regional v beynlxalq oyunularn rolu - Cfr Xae](#)

Azərbaycan-Ermənistan arasında son bir ne gnlk mharibnin nticli il bal Azərbaycan rsmilrinin verdiyi mlumatlara gr bu lknin ordusu masir silahlardan istifad etmkl bir ne strateji yxskliyi v bir kndi Ermnistan qvvrindn geri ala bilmidir .kndi Ermnistan qvvrindn geri ala bilmidir

AranNews 2016-c il 2-6 aprel aras 22 illik Qaraba atksi pozularaq tam miqyasl mharib n rait yarand. Balanm ar dylr srtl atksl sonunclansa da donmu Qaraba konfliktind iki onillikdn sonra nmli dyiiklik yaratd. Bunun n akar nmnsi iki lk arasnda hrbi balansn .Baknn xeyrin dyimsi idi

Azərbaycan rsmilrinin verdiyi mlumatlara gr bu bir ne gnlk mharibd lknin ordusu masir silahlardan istifad etmkl bir ne strateji yxskliyi v bir kndi Ermnistan qvvrindn geri ala bilmidir. Mharibnin nticsini onun llrini, qaranlq bucaqlarn, o cmlnd onun qsamddtli, mhdud olmas, hminin mntqnin digr mnaqilrin onun tsiri il yana qoyub aradrdqda bel bir iddia irli srmk mmkndr ki, sz gedn 4 gnlk mharib ncdn planladrlm olub v myyn mqsdil .hyata keirilmidir

Bu arada regional v beynlxalq oyunularn son Qaraba mharibsindki rolu, onun mvqqtı olaraq dayandrlmas, statik durumdan xm bhrann glck diplomatiyas haqqnda proqnozlar .dxalti olan oxsayl komponentlr diqqt etmkl daha nmli xarakter alacaq

Azərbaycan Respublikasnn hrktrlrini aradrdqda bel grnr ki, 2016-c ilin 4 gnlk mharibsindn nc bir ne ay mddtind Bak hkumti bzi lklrl mkdalq edrk iki prosesi eyni zamanda irli aparmdr ki, mhdud, lakin eyni zamanda tsirli bir toqquma n rait yaransn. Son aylarda Azərbaycan dvlti beynlxalq tkilatlarada, o cmlnd Avropa uras Parlament Assambleyasnda Ermnistan mhkum etmk n z tlalarn v Minsk qrupunu birbaa tnqid etmsini artrb. Bu diplomatik hrktrlr yana Azərbaycan ordusu ermnilrl tmas xttind z mvqelrini gclndirib. AB-n Milli Kfiyyat Agentliyinin rhbri Ceymz Klipper 31 yanvar 2016-c ild Konqresin kfiyyat komitsind Amerika kfiyyat comesinin dnya zr risklrin qiymtldirilmsin dair illik mruzsini tqdim etmidi. Mruzd dnyada yarana bilck grginliklr srasnda 2016-c ild Ermnistanla .Azərbaycan arasnda grginliyin yxsk olaraq qalacandan bhs edilir .”Mruzd lav edilir: “Hazrk durum slhdn uzaq v mhariby yaxndr

Habel, cari ilin vllrind “Stratfor” internet sayt z xbrlrind bildirdi ki, Azərbaycan Respublikas Ermnistanla srhd yerln Qazax rayonunun Odunda yxskliyind z istehkamlarn .mhkmlndirmkddir v bu hrkt iki lk arasnda grginliyin artmasnn mmknlyn tsdiq edir lbtt, daxili mslrlr paralel olaraq bir sra regional hadislr v rqbtlr d sz gedn mharibnin ba .vermsind ox tsirli olmur

.Bu msld n ox diqqtı kn Rusiya v Trkiynin oyunuluudur

Bu mharibd rus senarisinin olmas n gtiriln faktlar ilk baxda o qdr d hqiqtnd uzaq deyil. Amma azca drindn yanadqda grmk olar ki, bu senarid Rusiya, Qaraba mnaqisind z mvcud vziyytini qorumaqla yana regiondak mqsdrlrini d izly bilir. stlik, Rusiyann prezidenti, xarici ilr naziri v mdafi naziri kimi ali sviyyli rhbrlrinin Qarabada yenidn atks nail olmaq istiqamtindki tlalar bir daha tsdiq edir ki, Moskva n azndan toqqumalarn uzanmasn .istmir

Rusiyann mdafi naziri Sergey oyqu toqqumalar boyunca 5 df azbaycanl hmkar Zakir Hsnovla telefon danqlar apard, htta mxfi sfirlrini d Bakya gndrdi. Nhayt, Rusiyann tzyiqlri .il yenidn atks yarand

Digr trfdn mnaqid Trkiy senarisinin mvcudluuna aid faktlar vardr ki, onlar grmmzliy

vurmaq olmaz. Yaddan xartmaq olmaz ki, Ankarann Qafqazda nfuzunu gclndirmey meylinin artmas son illrd, xsusil d 2015-ci ilin oktyabrndan sonra onun Moskva il mnasibtlrind ciddi grginlik yaranmasna sbb olmur. Moskva-Trkiy grginliyi Suriya mslsind onlarn maraqlarnn zidd olmasndan baland, Ukrayna mslsind v Krmn Rusiyaya ilhaq edilmsi hadissind grginlik yeni mrhly qdm qoydu. Nhayt, 2015-ci ilin sonlarnda Rusiyann rsmi surtd Suriya bhranna hrbi mdaxils v onun ardnc hmin ilin 24 noyabrnda Rusiya tyyarsinin vurulmasn ardnc bu grginlik pik hdd atd v iki lk mnasibtlrini hddindn artq bhranl durumda saxlad. Hmin ciddi regional kemke rvsind Trkiy z strateji hrktrini iddtlndirmk mqsdil Azrbaycan v Grctandan Moskvaya qar istifad etmy chd etdi. Bu plann sas ziy Bakn Rusiya leyhin thrik etmk, Moskva-rvan-ran qarında Ankara-Tiflis-Bak mehvi formaladrmaq n Grctan czb etmk idi. Rusiyaya zrb vurmaq n n lverili dstavz Qaraba mnaqisindn istifad etmk idi. Bu yanamann sbutlarn son bir ne ayda Azrbaycan v .Trkiy balarnn gr v mnasibtlrind izlmk olar

Trkiy KV-nin xbrlrin sasn Rcb Tyyib rdoan yxsk sviyyli bir heytl (10 nazir v dvltn yxsk inli rsmilri il) 18 fevral 2016-c ild Azrbaycan sfr etdi. Azrbaycan KV-i z xbrlrind bu gr n Gnc hrinin seilmsi he d tsadfi olmadn v bunun bir tarixi hadis il ilgili olduunu bildirdilr: "1918-ci ilin may aynda Nuru Paa Trkiy ordusunun banda Gnc hrin daxil oldu v islami rqd ilk demokratik respublikasn tsis etdi (halbuki, Azrbaycan Demokratik Respublikasn qurucusu v onun dvltnin bas Mhmmd min Rsulzad olmur. Bu iddia Azrbaycan Respublikasn z li il z tarixini thrif etmkdir v z qurduu dvltni trk komandirinin adna xmaqdr). Ona gr d rdoann Gncy sfr etmsi simvolik dyr dayr v bir daha gstrir ki, Trkiy yz il .”bundan nc Azrbaycan Respublikasn istiqlaln hamisi olmur

Hmin gnrl bu qbil xbrlr bir sra suallar qarya xartd: rdoan haran fth etmk istyirdi? Mqs dndir? Amma indi blk d ba tutmayan o simvolik sfrin nmunsini drd gnllk mharibnin arasnda .Trkiynin mvqeind axtarmaq olar

mart 2016-c ild Trkiyd bomba partlamasna gr rdoann Azrbaycana sfrinin lvinin elan 15 olunmasndan sonra Azrbaycan prezidenti rdoann sfrin yeni vaxtn aqlanmasn gzlmdi v z xsn yxsk sviyyli heytl Trkiyy sfr etdi. Bu sfr rvsind imzalanm sndlrin biri iki lknin hrbi heyti arasnda "ictimai-mdni mbadil" protokoldan ibartdir. Qeyd olunan snd gr Azrbaycan korrupsiyann qarasn almaq v hrbi qvvlrin bacarn artmaq n Trkiy generallarn xidmt gtr bilr. ki lknin hrbi qvvlri arasnda ictimai-mdni mbadil protokolunun imzalanmas oxlarnn diqqtini zn kdi. Azrbaycann Xzr Hrbi Tdqiqatlar nstitutu (XHT) sz gedn protokolun imzalanmasnda mqsdin iki lknin yxsk inli hrbiilrinin bir-birinin razisind qsa, yaxud uzunmddtli xidmtlr gstr bilmsi kimi izah etdi. Halbuki, iki lk arasnda hrbi mkdalq bundan qabaq da mvcud idi v Trkiynin Azrbaycanla NATO v bzi region lklri arasnda vasiti olmas, trkdilli lklrin birg ordusu layihsi tipli mqavillr v mkdalqlar var idi. Amma Trkiy generallarnn Azrbaycan ordusunda xidmt gtrlmsi, z d akar kild gzlilmz idi. Drd gnllk mharibdn sonra Trkiy rsmilrinin mvqelri d eyni zamanda iki sas zrind dayand: Azrbaycan Respublikasn .dstklmk, Rusiyaya xbrdarlq etmk

Trkiynin xarici ilr naziri Mvlud avuolu sz gedn toqqumdan sonra beynlxalq tkilatların mntqdki mnaqilr bard skut etmsini v msbt addmlar atmamasn qnad v Qaraba mnaqisinin d Moldovann rind Dnestryan, Cnubi Osetiya, Abxaziya v Ukrayna mnaqilrinin .yannda dayanmal olduunu v ona diqqt etmyin zruriliyini bildirdi

Sonda demk olar ki, Ankarann Cnibu Qafqazda Rusiya il qarlamak istyi Baknn Qaraba mnaqisnin durumunu dyirk onu gndm gtirmk istyi il st-st dd v 4 gnllk Qaraba mharibsini yaratd. Bu 4 gnllk mharib Rusiya n ngl v lav xrc yaratmaq, Rusiya-Ermnistan mnasibtlrind grginlik yaratmaq, Azrbaycann daxili mxaliflrini sakit etmk, ran srhdrlind yeni ciddi bhran .yaratmaq mqsdlrini izldi